

Megjelen minden vasárnap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 4 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 8 kr.

SZERKESZTŐSÉG:

Szobotka Gusztávnál hova a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEKRE NÉZVE

a lap hátulsó (4-ik) oldala 20 helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Kínestár bélyegilleték külön 30 kr. Az előfizetések és hirdetések díjak főtisztelendő Keller Lajos plébános urhoz küldendők.

NYILTTÉRBE

minden egyes sor közlése 15 kr. Bérmentetlen levelek csak ismerkezektől fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem adatnak.

Kongó ut, vasut vagy semmi?

I.

„Rég veri már a magyart a Teremtő“ veri pedig leginkább a rut egyetlenség s visszavonás következményei által. Az ünérdek s haszonlesés, a hiúság ezek a főmomentumok mai életünkben s miként az egyénekül ezen rut tulajdonságok a majdnem egyedül irányadók, a közületek életébe is átplántálódott eme átokszerű hármas szövetség.

Csongrádvármegye a legrégebbi megyék egyike, magyar földmivelő nép lakta rég idők óta, az lakja kevés kivétellel ma is. Megyénk régi történetét megírni nem hivatásunk, a multba visszapillantva kevés lélek emelő nyugpontot talál a buvárkodó, a semmit tevő jelen rossz alapját képezi a bizonytalan jövőnek.

Idők multán a tulajdonképeni megye nagyon megfogyott. Szeged, H.-M.-Vásárhely földrajzilag mai napig is a megye területéhez tartoznak ugyan, ámde közigazgatásilag ép úgy különváltak, mint nem közösek közintézményeink. Tulajdonképeni megyénk egy rendezett tauácsu városból s több nagy és kis községből áll.

A megye fekvése a legtermészetelenebb: Dorozsma, Horgos, Tápé, Kistelek, Algyő messze fekszenek a megye központjától, napok kellenek míg oda utaznak, mert hát vasuti összeköttetés a központtal nincs, a többi község pedig egymaga Szentes ellen hiába szólal föl.

Hajdanában a midőn a megyék illetve a törvényhatósági közgyűléseknek hatásköre nem volt úgy megnyirbálva mint ma napság, midőn jobb világot él-

tünk s a közügyek iránt érdeklődni lehetett s az érdekes is volt, mondjuk hajdanában a midőn még H.-M.-Vásárhely is ide tartozott: a közgyűlések érdekesek voltak, ellátogattak a képviselők és a kis Szegváron napokon át ott voltak, tárgyaltak hol higgadtan hol hevesebb fölszólalások tették zajossá a gyűléseket, de a főérdék egy volt: a megye közönségének érdeke!

Ma ez másképen van. H.-M.-Vásárhely önálló törvényhatósággá lett, Szentes vette át a vezérszerepet, átvitték Szentesre a megyeházát mely százezrekbe került, ugyan mi okon?

Van e a megye közönségének haszna, hogy Szentes a megye székhelye? nincs!

Mi volt tehát tulajdonképeni oka a székhely megváltoztatásának? Szentes érdeke.

Már Szegváron tulsúlyban volt a megyegyűléseken Szentes város, de azon időben még megmérkőzhetett a megyegyűlésen a vidéki képviselők összege Szentesével, mert hát a szentesieknek is utazni kellett habár csak rövid ideig s így a közügyek(?) sok embere otthon maradt, — ma elmegy a gyűlésbe majdnem mind, ott találkozik az ember soggal, komával, jó baráttal, beszélgethet — egyik másik melegszik és szundit egyet máskor a hűsön alszik jóízűt, — de hát: teheti — ott a megyeház a piactéren; a vidékieknek még messzebb Szentesre me ni, s hiába is küzd a vidék Szentesel, egymaga Szentes több képviselőt vihet a megyegyűlésbe mint az összes többi község együttvéve és így mi sem természetesebb, minthogy megtörténik az: a mit Szentes akar.

Hogy ez így nincs jól, mindenki tudja.

Sokan szeretnének e bajon segíteni, de hát vagy nem akarnak tenni, vagy nem tudják hol kezdjék, hogy a megyei képviselők számaránya megváltoztassék. Szentes lakosságának számaránya, sem adozása nem indokolják e fenforgó viszonyokat, meddig lesz ez még így?

Mert, hogy még így lesz, addig Szentes dönt a kongó ut, vasut ügyben, de elhatározhatja azt is, hogy nem lesz semmi.

De még sem következik be ez utobbi, nem pedig azért, mert Szentes érdeke a „semmi“ által ki elégitve nem lehet.

Szomorú valóság a mit itt elmondunk, keserű szavak melyeket hallani — olvasni egyaránt nem kellemes — de elmondjuk mert igaz, mert a jelenleg fennálló viszonyok továbbra fen nem tarthatók a nélkül, hogy tetemes anyagi kárunkkal ne járjanak.

Szentes városának a Tiszáig „Kongó“ ut kellett, — megcsinálták, van ártéri hidja, meghosszabbították a téglá utat, Szentesről volt szó!

Elismerjük, hogy Szentesen a régi gárda nem halt ki, ott vannak még lelkes fiai a városnak kik a jó, szép nemes és célszerűt küzdenek, elismerjük, hogy önjerejéből építette a vasutat a város — de hogy ma azon álláspontot foglalják el: hogy Szentesnek végállomásnak kell maradni, nem helyeseljük, így helytelenítjük, hogy a H.-M.-Vásárhelyen rég időben tartott vasutügyi értekezlet által választott bizottság összehívása ügyében nem tettek kellő eredménvre vezető lépéseket.

Szentes nem mondja határozottan, hogy a vasut folytatása ellen van, de a vonalbekötést, egyáltalán az építkezést, illetve a társulást oly föltételekhez köti, me-

lukullusi lakoma, pazar fényes költség soh' sem hiányozhatik. Pompás vacsora — tánc, zene — bor — minden a legjavából van itt. Az estélyek király nője, a szép Erzsike — a Barkasi uram világra szóló bájos s gazdag leánya, képezte a büv kört — melynek meg volt az a jó hatása, hogy ily estélyeken nem csak a helybeli, de vidéki fiatal gazdag nemes ifjaival megtelt a vendég szerető ház — s ez hízelt a háziurnak — s örömeben majd ki bujt bőréből. Valódi verseny volt az udvarlásban — a szép Erzsike mulatott — s rendesen kielégítőnek tartá az est eredményeit.

Már a száraz fával fegyverzett barna legények is meg érkeztek — helyett foglalva a terem egyik szögletében; — a szobákban titáni zaj — különféle csoportokban élénktársalgás — poharazás — folyik.

A terem szögleteiben különféle alakzatu amorettek csoportjai is mosolyogni látszottak e vendég sereg kitörő jó kedve fölött.

Elérkezett az est ebéd ideje is. Hó fehér abroszok takarják az asztalokat melyek két hosszu sorban huzodnak a pazarul világított teremben. Az zaj csillapulni kezd. A zenekar a nép hymnust zenditi rá. Általános csend — a zene elragadóan szép — lelkesült vala. A vendégek lelkesedése tetőpontját érte. A vacsora feltálatott, ki ki el foglalta kijelölt helyét —

TÁRCZA.

N hez.

Itt belül keblem rejtekén
Félve tanyáz hű szívem
Őszinte hű hűv érzetén
Csalfaság soh' sem terem

Tapasztalni foghatod majd
Mindazt mit szívem beszél
Fogadd el hát szívemet rajt
Remény ága tüstént ki kél

Ábrándozó szép szemeid
Deli csinos termeted
Kedves arcod bíbor ajkaid
Gömbölyű szép termeted

Szép szemednek lángsugára
Szívemet szólítja meg
Hő szerelmem szent oltára
Veled előttem lebeg

Mond oh bájos szép leányka
Viszonozd szerelmemet?
Viszont érzed? s szerelem a
Mely édesítse lelkemet

Mit adsz válaszul nekem hát
Mond oh mond hát szép leány

Oh csak látnék sziveden át

Mit találnék mond szép leány.

Irtá: Ny e g r u s I s t v á n .

A könnyelműség áldozatai.

— genre —

Nyegrus Istvántól.

A nap nyugvóra jár, előtte a vér vörös felhőkkel borított ég. — Mintha egy oceán hőmpölyögne oda fönn izzó lábából.

A skarlát felhők tüzszegelei között csak egy darabka folton látszik ki az ég kéke. Sötétebb-sötétebb lesz. Az ég derült homlokára felhők tornyosulnak s csakhamar átláthatatlan szürke fátyolként borítja az ég boltozatot.

Borult az ég! derült Barkasi uram kedélye — vendégeket vár — nagy sürgés forgás a háznál — vendég szerető háznál sűrűn gyülekeznek a vendégek, vig cimborák. Barkasi uram neve napja van — ez pedig egy évben egyszer van. „E napot illő tehát emberül meg tartani,“ — szokta volt mondani az öreg ur. Többször — sőt számtalanszor volt barátainak alkalmuk tapasztalhatni — Barkasi uram folytonos dobzódását — a sok alkalmi estély — muri — bor kostolás — tánc estély, név nap — stb stb — szóval folytonos öröm ünnepeket ült e vendég szerető ház. Ilyenkor rendesen

lyek az alakulandó érdekeltség tetemes kárával járnának és majdnem lehetlenné teszik a tárgyalásokat.

Szentes könnyen beszél, ott a Tiszához vezető kintinó utja, ott a vasut, ő közlekedhetik tetszése szerint és könnyen.

Lelki meggyőződésünknek adunk kifejezést, midőn állítjuk, hogy Szentes a Szegvár, Mindszent H.-M.-vásárhelyi összeköttetés által sokkal többet nyerne, mint a mennyit az állítólagos tengely összeköttetésű kereskedelem és a végállomás által nyer.

Szegvár mely eddig terményei legnagyobb részét a szentesi és h.-m.-vásárhelyi piacokra hordotta, ma már mindig fokozódó mennyiségben Mindszentre szállítja gabonaműit, mert itt is modjában áll most már azokat jó áron eladni — mind a mellett Szegvár Szentesnek mintegy elővárosa, mert a Tisza távol fekszik, kereskedelme alig volt, ma sem nagyobb mint volt és a mindentudó tudja mikor és mily eszközök által fog az fokozodni, hacsak épen a vasut által nem.

Mindszent viszonya, fekvése, lakosságának számaránya, földjeinek terjedelme egész más elbírálás alá esnek mint Szegváré.

Levelezés.

Mindszent-Tömörkény 1888. jul. 5.

Tekintetes szerkesztő ur.

Azon ünnepélyt óhajtanám kellő rövidséggel becses olvasóival megismertetni, melynek tanui voltunk július 1-én, midőn is a méltóságos Pallavicini Sándor örgrófné, született Széchenyi Irma grófné által nagy lelkűen a nekünk tömörkényieknek ajándékozott, s a váci püspök ő Excellentiája által konszekvált harang huzatott föl ünnepélyesen rendeltetési helyére a toronyba.

Mielőtt azonban magára az ünnepi tény rövid várolására térnék, megemlítem, miszerint a harang a Valser Ferenc hirneves budapesti cégnél megüntetvén, Vácra szállított, s ott a váci püspök által felszenteltetett, — tudva levő, hogy a harang szentelést csak is püspök végezheti. — Vácra a harang az uradalom bölcs

érdem, rang-kor szerint s vig beszélgetés között az est ebéd kezdetét vette. Még az első fogás volt tálalva — midőn az étterem ajtaja felpattan — s egy fiatal ember lépett be. Külseje arra engedett vallani, hogy ez a felső körökből való. Általános éljenzés fogadta. A házi ur alázatos hajlongások közt sietett eléje s melegen üdvözölte. Bánhalmi Elemér szóló bemutatón, — az ujjon érkezett, — a házi ur kedves leánya mellett foglalt helyett — amennyiben erre a bájos Erzsike jogosította föl — kijelölve maga mellett a helyet a fiatal ur számára.

Vigan folyt az étkezés, fesztelen társalgás fűszerezte a különben is pompás vacsorát — csak az ujon érkezett — fiatal ur nem érkezett étkezni — elfoglalta a bájos Erzsike szépsége, kedvessége — a leendő boldog vőlegényt. — Különben Elemér barátunk minden napos volt Erzsike társaságában s nem csodálkozhatunk, ha oly bizalmasan társalognak, megfélekedezvén az étkezésről. A házi ur büszke önértéssel — megelégedetten mosolygott a két fiatal enyelgésén; — mert meg jegyzendő, a házi ur nagy szerencsésének tartá — Elemér barátságát és lányáhozi viszonyát.

Mert meg kell adni, Elemér barátunk méltó is volt reá — egy ősi nagy nemes család gazdag egyetlen örököse, — na meg a szépség Isten nője sem tagadta meg tőle mindazt, mi külsőleg is szeretetre méltóvá teszi a férfit! magas — nyulánk alak — ábrándos szép sze-

intézkedése szerint a Pusztapéteri-i vasuti állomásra szállított, honnét Jeney Gyula kasznár ur hozatta uradalmi igával Tömörkényre.

Ezek előre bocsátásával magáról az ünnepélyről a következőket jelezhetem.

Július 1-én vagyis az ünnepély napján a harang a templom előtti téren helyzetetett el gazdagon felkioszoruzva s felpántlikázva, itt az Isten szabad ege alatt leendett a szent beszéd is, ha a borongós és szeles idő megengedi, de e kellemetlen idő miatt az egész szertartás a templomban folyt le.

A templom, valamint a templom körüli tér korán reggel megtelt ajtatoskodókkal, — alig lehetett észre venni, hogy a kisteleki vásár sokakat elvont az ünnepélytől.

Pont 9 órakor kezdődött az ünnepély nagy misével, melyet Főtisztelendő Esztegár István mondott. Ennek végeztével Keller Lajos plebános ur lépett a szószékre, s alkalmi beszédet mondott a jelen voltakhoz.

Beszédének tárgya a harang volt, s három részben fejtette ki témáját, szólott t. i. a harangok eredetéről; a harangok rendeltetéséről, s a püspök által végezni szokot harangszentelési szertartásokról.

Megértettük a harangok eredetét illetőleg a beszédből, hogy a római pogány hajdani kor nem ismerte a harangokat, de csengetyűkkel bírt már. A kínaiakról felvan jegyezve, hogy több mint kétezer év óta bírnak kong, vagy chong nevű harangokkal, melyek kerekded alakú fém darabokból állanak s fa pöröllével megütve erős hangot adnak. Egy ily harang-féle őriztetik Bécsben a császári kincstárban. Azonban e kínai harang féle fém nem csak alakja, de hangjára nézve is messze elüthet tulajdonképeni harangjainktól. Harangjainkról említés tételük csak a 7-ik században, használatuk pedig csak a 8-ik században lett általános.

A harangok célja s rendeltetését is bővebben fejtegette a szónok. Midőn azon pontra ért, hogy terhes s vészes fellegek közeledtével is meghuzatik a harang, itt egy kitérést tett beszédétől, mondván: terhes fellegek közeledtével a harang meghuzása nem azért történik, mintha ez magában a fenyegető veszélyt elbárhathatná fejünkről, ily erőt tulajdonítani a harangszónak babonás vélemény volna; hanem az okból történik, hogy imádságra szólíttassanak fel a hivek,

meivel — férfias atletai termetével — szabályos vonásaival a szép nemre nem volt hatás nélküli — s nem tulozhatunk — ha azt kell mondanunk, hogy sok szépnek szive dobbant meg látásán — s egy könnyen el nem feledé.

De Elemér nem csak külsőleg mutatott előkelőséget, hanem mozgásában is oly könnyűség volt észlelhető, aminőt csak jó társaságokban lehet meg szerezni. Irigyelték is Erzsike leánytársai — nemkülönben a fiatal urak is a szép pár boldogságát — s egész vacsora alatt különösen a fiatalok részéről számtalan ártatlan megjegyzés — vic — zudultak az irigyeltek fejére. De ők nem érkeztek ezt észre venni. Ez alatt a vacsora véget ért — fesztelen társalgás vette kezdetét. Most megkezdődtek a toasztok végtelen sora — hiszen vacsora alatt nem érkeztek erre — elvult mindenki magamagával foglalva. Első a pohár köszöntőben a helybeli főtisztelendő ur!.. Éljen — haljuk-halljuk hangzott minden oldalról — csakugy zengett bele a terem halotti csönd. Uram! uram! ténsur, házigazda — szóllok hozzád — mondá felemelve poharát a főtisztelendő ur. Igen megható — és alkalmi lehet — a toaszt tárgya mert legmélyebb esend feszült figyelem honol a teremben. A főtisztelendő ur épen a közepén volt a toasztnak — az öblös pohár gyöngyöző habja végig csurgott kövér ujjain. A meg kezdett phrázis ki fogott a tudó hatás képességén s a nyakizmok minden tehetségét megpróbálta. A nemes buzgalom egészen arcába kergette pezsgő véré. A toaszt

kérjék Istent, kitől minden áldás származik, s kitől a földgyümölcsét várják, hogy a vést, mitönkre tenné határaikat, eltávolítani méltóztassék.

A harangszentelési szertartás magyarázata nem csak tanuságos, de épületes is volt a jelenlövőknek.

Végül felszólítá szónok a hiveket hogy adjanak Istennek hálát a vett jótéteményért, s imádkozzanak kegyes adományozónak örgrófné ő méltósága s egész családja hosszú életéért, mely család nem csak őseinek nagy gazdaságát örökölte, de örökölte őseinek nagy erényeit is.

A szent beszéd után a harang felhuzatása vette kezdetét a jelenlövők feszült figyelme, s nagy érdeklődése mellett.

Fél óra elteltével megszólalt a csengő s kedves hangú harang, melynek hangja mellett mondta el a plebános ur ünnepélyesen az anyagi üdvözetet.

Fölföldy Mihály kántor ur szép alkalmi éneket mondott a harang felhuzatása közben.

Véget érvén az ünnepély, a harang mintegy fél óráig huzatott, s ennek hangja mellett mentek a hivek haza eltelve lelki örömmel.

Enyiből állott a július 1-én megtartott ünnepély, s még csak azt jegyzem meg, miszerint sokunknak feltűnt, hogy egy tanácsbelit nem lehetett látni ezen nap Tömörkényen, pedig ohajtanánk, hogy ne csak adószedésre, vagy kárbecsülésre lássunk tanácsbelit, hanem ily ünnepélyes alkalmakkor is.

A három harang együttessen meglehetősen harmoniát ad.

Mindkét nagyobb harangunk a nemes örgrófi család ajándéka, a kisebb örgrófi ur nagy lelkűsége folytán jutott tornyunkba; a nagy vagy a legújabb, örgrófné ő méltósága nagy-lelkű adománya. Leljük fel a nagy jótévk boldogságukat nemes tetteikben.

T ö m ö r k é n y i.

Az „Exsiccator.“

A „Gazdasági Lapok“ után érdekes adatokat közöl a „Vasárnapi Ujság“ e magyar találmányról.

Ismertetjük azokat mi is nevezett lap után olvasóinkkal a következőkben:

mint kilőtt gránát sietett vég el pattanása felé.

A vendégsereg kezét poharán tartotta — várva a pillanatot — a zenekar tagjai pedig nyirettüjüket a levegőben tartották, hogy az alkalmas pillanatban rárántsák az éljen — Én tehát folytatá a toasztozó — ezen bornak ékességét meg iszom és kívánom, hogy a ténsur, a házigazda a mi Mihály barátunk a koros ember határ évéig éljen!.. A végszavak elmerültek a leirhatatlan zaj — a pohár csörgés, éljen riadal, és a zene hang orkánjában. A hátra rugott székek — a lelkesedés jelül falhoz vágott poharak villámai mennydörgést képeztek.

Éljen ezer esztendeig, éljen — hangzék vad lármaival. Ki az az éljen? Kiáltá egy vig cimbor. Nagyságos és Tekintetes — nemes nemzetes és vitézlő Barkasi Mihály arany kulcsos és sarkantyus ur. Éljen! szünni nem akaró éljenzés. A házi ur elragadtatásában nem tudott hova lenni.

A fiatalság egy külön — pazarul világitott terembe vonult — mindössze egy néhány csoport marad ott vegyesen — külön asztalhoz vonulva — forgatni a 32 levelű bibliát. A zenekar a nyitányt kezdi az első negyedhez — kezdetét veszi a tánc is — minden oldalról kitörő jó kedv — folyik a tánc — a kártya javában — midőn a fölkelő nap már piros fény sugarat küldé előre követül — s világos lett — a vendég sereg mámorban uszva — most hagyta el a Barkasi uram vendég szerető házát.

Az „Exsiccator“ dohány szárítási mód az eddig tett kísérletek szerint sokkal tökéletesebbnek bizonyul a zsinóron való szárításnál, mert azon minden dohány levélnek a helye a szegen rögzítve lévén, az össze nem csuszhat, tehát fülledt, kocsány égett vagy kocsány rohadott dohány azon elő nem fordulhat.

Az „Exsiccator“ gerebeneken a levél kihullása és törése nem fordulhat elő, ennélfogva e módszer anyag többletet eredményez. Az anyag minőségére és beváltási árára szintén előnyösen folyik be, volt eset, midőn ily szárítással métermázsánként 4 frttal is magasabb beváltási ár értezt el.

Különösen figyelembe veendő előnye az „Exsiccator“-nak, hogy ezzel ugyanazon úrtérben sokkal több anyag helyezhető el, miáltal a dohánypajta építésnél, tehát a beruházási tőkénél tetemes megtakarítás érhető el.

Továbbá, miután minden szegen egy levél akasztatik fel, a hiány igen könnyen feltűnik, s így a dohány mennyiségének ellenőrzése is igen könnyű. Valamint a nyers anyagnak száraz súlya igen megközelítőleg állapítható meg.

Végül, hogy ezen berendezés, tekintve annak hosszu használati idejét, olcsóbb a gyors elhasználásnak alá vetett zsinoroknál.

Igy tehát részleges változáson fog keresztül menni az összes dohánytermelés.

Azért örömmel vesszünk tudomást az „Exsiccator“-ról, mint egy roppant horderejű magyar találmányról, mely a hazánkban tagadhatlan nagy fontosságú dohánytermelési ágban kiváló mérvben fogja elősegíteni a már nagy csorbát szenvedett régi jó hírnév helyreállítását.

Az „Exsiccator“ feltalálója Láng Ferenc pénzügyi tanácsos, dohány beváltó felügyelőink egyike, ki hosszú évek óta működik a dohánytermelési téren, a szabadalom tulajdonosa Tichtel Ignác jó hírnévű budapesti fiatal kereskedő.

Hogy fogalma legyen az olvasóknak e találmány roppant horderejéről kiszámították, hogy egyedül Magyarországon teljes berendezésre kereken mintegy 10 milliárd darab, vagyis százezer métermázsá, tehát ezer vagon Exsiccator szegre van szükség.

A szabadalmak tulajdonosa itt Budapesten gyárat állít, mely e rengeteg mennyiség előállítására lesz berendezve és innen leendő ellátva a külföld is a kellő mennyiségű Exsiccatorral; evvel oly iparág készül fejlődni hazánkban, mely nemzetgazdasági szempontjából is figyelemre méltó.

Az eddigi gyári viszonyokhoz képest a szabadalmak tulajdonosa honnunkbeli megrendelésekkel túl van terhelve; a találmány külföldön való ismertetését pedig egyetértőleg a feltalálóval hazafias scrupulositással szándékosan halasztotta, míg az itthon teljes elismerésre nem talált.

Ezt most elérte és többet misem akadályozza fellépését a külföldön, sőt a képzelhető legnagyobb támaszt találja az itthoni tapasztalatokban.

Helyi és vegyes hírek.

— **Primiciák.** Mint örömmel értesülünk községiünk két derék szülötte, u. m. Hám Antal és Erdélyi Gyula kegyesrendi új áldozatok a jövő hóban fogják bemutatni első zsenge áldozatukat a Mindenhatónak. Még pedig az előbbi augusztus 15-én az utóbbi pedig 20-án. Most folynak a legterhesebb s legkritikusabb napjaik az illetőknek, kívánunk türelmet, kitar-

tást e rövid időre, még csak napok választják el őket céljaik megvalósulásától.

— **A jelesek.** A szegedi városi főgymnasium és állami főreáliskolai ez évi jelentései szerint az előbinnél 30. az utobbinál 13 általános jeles osztályzatu tanuló volt. E számok viszonyítva a tanulók számához igen csekély!

— **Pogánykori magyar ereklyék.** Szentesen a legközelebb a vasutépítésnél eszközölt földhordás egy pogánykorszakbeli magyar temetőt tárt föl, mely a maga nemében eddigelé talán az első helyet foglalja el a hasonnemű leletek között s igen fontos adatokkal világítja meg az ősmagyarok műveltségét, legkivált temetkezési szokásaikat. Ugyanis a harcos mellett találták vele együtt eltemetett lovát, teljes fegyverzetét: csákányt, kelevézt, kosár nélküli, keresztmarkulatu egyenes kardot, sarkantyut s lova mellett a lószerszámdiszt, zablát, kengyelvasat. A női sírok is érdekesek. Madár fejű ábrázoló két pár füzös kapesot — fibula — s ugyanily stílusban egy sor (12 drb.) kisebb kapesokat, nyílt karperecet, u. n. függő díszszel, feketére égett ritka alakú magyar agyag lényeket, stb. találtak ily női sírban.

— **A vasutasok uniformusa.** Julius elsejével, mint értesülünk, új egyenruha szabályzat lép életbe a magyar államvasut hivatalnokai és alkalmazottainál. Baross miniszter e rendeletével közelebb hozta az államvasut tisztviselőit egyenruhádolgaiban ahhoz a renchez és pontossághoz, a mi a katonaságnál annyi generálnak volt már legfőbb ideálja. Meg van a rendeletnek az a jó oldala, hogy elejét veszi a rendelkezések különböző módjának, a menyiben pontosan meghatározza a különböző rangú tisztviselők jelvényeit. Szárnyaskerekeket a zubbony gáltérján viselni ezentul nem szabad, hanem az első rangfokozatu főhivatalnokok arany paszományos galléron 3—3 ezüst rózsát, a 2-ik rangfokozatu főhivatalnokok 2—2 s a 3-ik rangfokozatu főhivatalnokok 1—1 ezüst rózsát, a 4-ik rangfokozatu hivatalnokok a zubbony galléron 3—3 aranyrózsát, az 5-ik rangfokozatu hivatalnokok 2—2 s 6-ik rangfokozatu hivatalnokok 1—1 arany rózsát, az altisztek pedig ezüst rózsákat viselnek. Tilos a sapkán minden — csakugyan fölösleges — ékesség; az arany vitézkötés és az előírásnál szélesebb aranypaszománt is. A szolgálatban levő tisztviselők — mint már jeleztük karkötőt tartoznak viselni, melyet 2 frt 60 kr-ért az igazgatóság szolgáltat ki nekik. Van a rendeletnek még egy érdekes pontja, mely főleg a vasuti hivatalnokok nyakát érdekli, amennyiben e szerint a hivatalnokok tartoznak ezentul az egyenruhához katonatiszti gallért viselni.

— **A Magyar-Francia biztosító-részvény-társaság (Franco-Hongroise)** életbiztosítási osztályához 1888. június hóban benyújtott 349 ajánlat 589,500 forint összegről és az előző hóról elintézetlenül maradt ajánlatokkal együtt kiállított 303 kötvény 548,300 frt biztosított összegről. Az 1888. év január 1-től június végéig 1964 ajánlat 3,725,055 frt összegről nyújtott be és 1824 kötvény 3,528,071 forint biztosított összegről állított ki.

— **Az egyetemen** a lefolyt iskolai évben, összesen 221 tanár működött. Hittudományi hallgató volt 90, jogász 1650, orvosnövendék 1178, bölcsész 326, gyógyszerész 229, szülésznő 68. — Vallás szerint róm. kath. 1491, zsidó 1145, ev. ref. 409, ág. ev. 324, gör. keleti 95, gör. kath. 68, unitárius 9.

— **Vizmizéria.** „Zavaros az ártézi víz nem tiszta.“ Egy idő óta ez a nóta járja Szegeden. Homokrétég bugygyant-e föl, vagy mi az oka, nem tudni, annyi bizonyos, hogy az ártézi kutvize ujabban diadalmas versenyre kelt a szűke Tiszáéval. A közönség megnyugtató céljából gen jó volna szakértői szemle utján meggyőződni a dolog mibenlétéről.

— **Kik hurcolják be a ragályos betegségeket a városokba, községekbe?** A csavargók, kéregetők, toloncok és oláh cigányok. Ez utóbbiakról hitelesen ki van mutatva, hogy midőn pár év előtt a fehérmegyei Cece községen keresztül vonultak, rá másnapra kitört ott a ronsoltoroklob a gyermekek közt, kik közül alig egykét hét lefolyása alatt, száznál többen vándoroltak ki apró koporsóikban a temetőbe. A vizsgálat később kiderítette, hogy a községen átvonult cigányok kocsijában egy torokbajos gyerek is feküdt betegen, a ki körül a cecei kis gyermekek összegyűltek, e közben ragadt el rájuk a pusztító torokbetegség.

— **Hogy él a váci püspök?** Erre a kérdésre igen szép és igen meglepő választ ad a Váci Közlöny, miként nyilatkozott ő excelenziája egy nála tisztelgő uri embernek. Azt mondta a többi közt, hogy „engem a sok fáradsággal járó bérmálási körut nem fárasztott ki, habár megvallom — az erszényem nagyon megérzi. De hát az utazás költségeivel jár“ mondá mosolyogva ő exellenziája. „Hanem arról biztosítom önt — téve hozzá a főpap, — hogy a mostani körutammal kiadott 200.000 frtból nincs egy krajcár se váci pénz.“ — Tehát ez összeg még kassai püspökségben lett megtakarítva, s hogy mennyire takarékos, azt maga a főpásztor saját nyilatkozata bizonyítja, mely szerint ő évenként csak 400 frtot költ személyes szükségleteire.

— **Vasuti engedély meghosszabbítása.** A közmunka- és közlekedésügyi miniszter gr. Bethlen Márk és érdektársainak, benyújtott kérelmek folytán, Szentestől, Szegváron, Mindszenten H.-M.-Vásárhelyen és Földeákon át Makóig vezetendő helyi érdekű vasutvonalra, az előmunkálati engedélyt egy évre meghosszabbította. Azt hisszük, sokszor lesz még szükség arra, hogy a nevezett vasutvonal előmunkálataira szóló engedély meghosszabbíttassék.

— **A hadsereg létszáma.** A közönséget, melynek a delegációs urak olyan kérdezetlenül szoktak a zsebébe nyulni, valahányszor újabb milliókra van szüksége a hadseregnek, bizonyára érdekelni fogja, hogy kikből áll hát az a kolosszus, mely olyan rengeteg sokat bir fogyasztani. Felvilágosít erre nézve a közös hadügyminiszter költségvetése, mely a hadsereg létszámát a következő részletezéssel közli: Ez idő szerint van a hadseregben 12.962 tábornok, törzs-és főtiszt, tehát 583-al több, mint tavaly; van továbbá 1711 katonai lelkész, hadbíró orvos és csapat-számvevő, azaz héttel több, mint tavaly; 1526 katonai tisztviselő és tanár, a mi 113-al több a tavalyi számnál; 499 havi díjas és díjosztályon kívüli; végül 252.935 altiszt és közkatona. 1636-al több, mint tavaly és 2180 növendék. A hadsereg e szerint most összesen 271.813 emberből áll, melynek 49.228 fő áll rendelkezésére.

— **Tíz hasznos tudnivalót** jegyzett be felesége albumába egy praktikus amerikai; e tudnivalók a mily rövidek és velősek, ép oly hasznosak bármely jóra való gazdaszszony háztartásában: 1. Tudd meg, hogy az a legnagyobb urnő, a ki annyira a maga asszonya, hogy még szakácsnőjére, szobaleányára sem szorul rá. 2. Ha bosszant hogy kezted a munkától darva lett s attól tartasz, hogy urad olyan bárgyu hogy téged ezért megosal a helyett, hogy hálásan csokolná meg azt a kezet, mely neki az élet terhét elviselni segít: mosd meg citromlével (ne az uradat, de a kezedet, ámbátor ez amannak sem fogna ártani). 3. A tintafoltokat a selyem-és gyapjuszövetekből terpentinnel távolítsd el. 4. Sohase tégy el ugorkát oly edénybe, a hol előbb zsir volt. 5. A halakat előbb forró vízbe áztasd mert ugy könnyebben megtisztíthatod a pikkelyeitől. 6. A kemény hus vízébe egy kis ecetet tégy, mert így puha és izletes lesz. Ha tojás fehérből gyorsan akarsz habot verni, tégy közé egy kanálnyi sót. Annál hamarabb fog tajtékezni, minél hidegebb. 8. Az avas vaját mosd meg jól friss vízben, egy kevés sót és porrá tört cukrot tégy bele, a vaj ismét jó izü lesz. 9. Az ujon festett edényekbe tégy vízben egy marok szénát, ez elveszi a festék szagát. 10.

Tégy sassafras-héjat az aszalt gyümölcsök közé, hogy attól a férget távol tartsad!

Budapesti Hirlap. A „Budapesti Hirlap”nak a hazai művelt olvasóközönség vetette meg alapját. A lap eleitől fogva megértette a magyar közönség szellemét; minden pártérdek mellőzésével küzdött nemzetünk- és fajunkért, ez egyetlen jelszóval: magyarság! Viszont az ország legkiválóbb intelligenciája is azonosította magát a lappal, fölkarolva azt oly módon, mely páratlan a magyar újságírás történetében. A hazai sajtóban máig a legfényesebb eredményt a „Budapesti Hirlap” érte el; legnépszerűbb, legelterjedtebb lapja az országnak. A külső dolgozó társak egész seregén kívül, a szerkesztőségnek annyi belső tagja van, a mennyivel egy magyar lap sem dolgozik; minden rovatot külön vezető gondoz, a helyi tudósítókön kívül a kik a nap történetét írják. Minden fontosabb bel- vagy külföldi esemény felől rendes levelezőn kívül saját külön tudósító értesítőközvetlenül; a távirati szolgálat immár oly tökéletesen van berendezve, hogy elmondhatjuk: nem történik a világon semmi jelentékeny dolog a nélkül, hogy a „Budapesti Hirlap”, arról rögtön ne adjon hírt és kimerítő tudósítást. A „Budapesti Hirlap” politikai cikkeit „Kaas Ivor báró, Rákosi Jenő, Balogh Pál” írják más kiváló hazai publicistákkal hiven a lap független, magyar pártérdekeket nem ismerő szelleméhez. Politikai hírei széleskörű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb forrásokból származnak. Az országgyűlési tudósításokat a gyorsírói jegyzetek alapján szerkesztik. Magyarország politikai és közléte felől távirati értesülésekkel látnak el rendes levelezők, minőkkel minden városban, sőt nagyobb községben is bír a lap; a „Budapesti Hirlap” távirati tudósításai manap már teljesen egy fokon állanak a világsajtó legjobban szervezett hirszolgálatával. Európa összes metropolisáiban Londontól Konstantinápolyig saját tudósítók vannak, a kik úgy az ott történő eseményeket, mint az elektromos dróton oda futó híreket rögtön megtáviratozzák. A külföldi rendes tudósítókön kívül minden fontosabb esemény felől a szerkesztőség külön kiküldetésű tagjai adnak gyors és bő értesítést. A „Budapesti Hirlap” e célokra havonként oly összeget fordít, mint a mennyi ezeltől 10 évvel még egy-egy hirlap egész költségvetése volt; de sikerült is elérnie, hogy ma a legjobban, leggyorsabban értesülő organuma a sajtónak. A „Budapesti Hirlap” Tárcarovata Teleki Sándor gróf, Tóth Béla, Rákosi Viktor (Sipulusz) és több kiváló írók közreműködése mellett, a lapnak egyik erőssége s mindig gondot fordít rá, hogy megmaradjon előkelő színvonalán. A napirovatokat kitünő zszurnalisták szerkesztik s a helyi értesülés ismert legügyesebb tudósítókra van bízva. Rendőrségi és törvényszéki rovatai külön-külön szerkesztői a főváros sötét eseményeit is mindig oly hangon tárgyalják, hogy a „Budapesti Hirlap” helyet foglalhat minden család asztalán. A közgazdasági rovatban a magyar gazda, birtokos, iparos, kereskedő megtalálja mindazt, a mi tájékozására szükséges. A regénycsarnokban csak kiváló írók legújabb műveit közöljük. Az előfizetés feltételei: Egész évre 14. frt, félévre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr. Az előfizetések vidékről legcélszerűbben postautalvánnyal eszközölhetők következő cím alatt: A „Budapesti Hirlap” kiadó-hivatalának, IV. kerület, kalap-utca 16. szám.

Tanügy.

Összinté örömmel constatáljuk, hogy az évi zárvizsgák községünkben ép úgy mint a külterületen az illetők megelégedése mellett fejeztettek be. Iskoláink igaztó tanítója: Hám János ígéretét bírjuk, hogy rövid időn az iskolákra vonatkozó összes

adatokat és az elért eredményt föltüntetni szives lesz és ezen följegyzéseit rendelkezésünkre bocsájtandja.

A szegedi főgymnásium. A kegyes tanítórendiek vezetése alatt álló főgymnásium ez évi értesítőjét a kitünő középiskola kitünő s tudós igazgatója Magyar Sándor 8 ivre terjedő diszes kiállítású kötetben tette közzé.

A gymnásium nyolc tanfolyamára (3 első, 2 második, 2 harmadik, 2 negyedik osztály volt) 813 tanuló iratott be. Meghalt 3, elmaradt 67, betegség miatt nem vizsgázott 3, volt tehát az év végén 738. Ezek között 498 r. cat. 171 zsidó, 37 gör. keleti, 18 helv. hitv. 11 ágostai, 3 gör. katolikus, nyelvre 381 magyar, 291 magyar német, 15 magyar szerb, stb. előmenetel szerint 742 haladó 71. ismétlő; illetékesség szerint 294 szegedi 321 vidéki. Származási helyet illetőleg: Aradmegyéből 16, Bácsbodrogból 51, Csanádból 21, Csongrádból 39, Pestből 38, Temes — 57, Torontálmegyéből 146 növendék járt a főgymnásiumba.

Nagy misiója van a szegedi gymnásiumnak a fentiek szerint, ajánlják e viszonyok tekintetbe vételét illetékes helyen.

Szeged. Pataki Simon közép iskolai tanár 8 osztályu elemi és felsőbb leány iskolájának „értesítője” az 1887/8-ik évről fekszik előtűnk.

Pataki Simon igazgató tanár „az egyöntetű tanítás akadályai” című értekezése rövid, velős, — találóan, hiven, az életből merítve eseteli a mai kor kortüneteit a gyermek nevelés terén. A 8 osztályu iskolában 9 tagból álló tanári kar oktatott.

A tanulók száma 61 volt ezek között 57 magyar 4 német nyelvű, szegedi született 35, vidéki 26.

A beiratások az 1888/9 tanévre aug. 28-án kezdődnek.

Közgazdaság.

Habár későn, de mégis — megjöttek a jótékony esők. A legutóbbi időben ismételtén jó esőink voltak, melyek a hüvelyes veteményeknek, általában a tavaszi vetések jó részének előnyére váltak. — Az aratás a felső földeken már több nap óta tart, jelenleg már a réteken is általában aratnak. Az eredmény bár még nincs kétségtelenül megállapítva, már most tudjuk: kisebb illetve rosszabb biz mint volt a múlt évben, — lesznek azonban egyesek, kiknek termése ősziékben jobb lesz mint az előző évi.

A gabona árak állandóan hanyatlanak, a jóságárok csekélyek — szalmára sem lesz oly termés mint volt és így a takarmányművek valószínű hiánya már ma kihat a jóság árakra.

A buza — vetések jó része üszögös, az üszögös buza ára pedig tetemesen alacsonyabb. Figyelmeztetjük gazdáinkat az üszögös buza nyomtatását illetőleg a rég időkben szerzett tapasztalások szem előtt tartására.

A közben-közben permetező eső csakis nehezíti az üszögös buza összetakarítását, előreláthatólag a nyomtatás tetemes kárt okozand.

A kukoricák átlag gyengék, rosszul keltek, bab kevés, árpa rosz, rozs gyenge termést adand — zab közepén aluli eredménnyel kecsegtet. A dohányültetés bevégeztetett, egy pár jó eső s ha jég nem éri, szár adása jó lesz, terményeink között ez lesz az, mely gazdáinkat némileg kárpótlandja.

Jószágállományunk egészségi állapota kielégítő — bár a vidéken több helyt kisebb-nagyobb veszélylyel járó betegségi esetek fordultak elő, nagyobb bajról, veszélyes jellegű ra-

gályrol nem panaszkodhatunk. Mindszent községben állatorvos nincs, mi nem csekély hátrányával, gyakran kárával jár a gazdálkodó közönségnek.

Ideje volna hahogy a község mint erkölcsi testület kezébe venné az ügyet és pár száz frt fixum fizetést adna, a megtelepülő orvosnak!

Gyümölcstermésünk ez évben szintén közepén aluli, a község váltásügyét kezelők figyelmét újjólag fölhevandónak véljük azon körülményre, hogy a község lakói és adófizetői gyümölcsfa csemetékét csakis idegen helyen vehetnek drága pénzen, iparkodjanak hovaelőbb azon, hogy faiskolát létesítsenek, állandósítsanak egy kertész állást és ennek folytán az eddigi hiányon segítve lesz.

Irodalom.

„Az 1888-ik évi állategészségügyi törvény magyarázattal” című Kassay Adolf munkájához megjelent egy „Melléklet.”

„Az 1888. évi VII. t.-c. az állategészségügyi törvény végrehajtása tárgyában kiadandó bel-, közlekedési-, földművelési-, ipar- és kereskedelmi minist. rendelet” iratpéldákkal.

Ezen, az állategészségügyi eljárás szabályozó rendelet teszi az állategészségügyi törvényt teljessé, mely 1888. évi október hó 1-én lép életbe, mert az ad utasítást a törvényhatósági tisztviselőknek, a községi előjárásnak és az állatorvosoknak.

Ezen mű a miniszteri rendeletet irománypéldákkal látja el, mi az állategészségügyi eljárásnál nagy könnyebbséget fog okozni.

Ára ezen 4—8-adrétű ivből álló műnek 50 kr., postán küldve 60 kr. Mind a két mű együttvéve postán küldve 1 frt.

Az előfizetési pénzek: Hajos Ede, könyvkiadó és papirkereskedő üzletébe, Budapest, IV., Kátvintér 5. szám alá küldendők.

Vasutimenetrend.

H.-M. Vásárhelyről—Szeged felé: 6 óra reggel, 5 óra 28 p. este

H.-M. Vásárhelyről—Nagy-Várad felé délelőtt 10 órakor perckor, délután 6 óra 10 perckor.

Kistelekről—Budapestre: személyovnat éjjel után 2 órakor, délután 3 órakor omnibus-vonat reggel 6 órakor.

Kistelekről—Szegedre: személyvon, déli 12 órakor, éjjel 12 órakor, omnibus vonat délután 6 órakor.

Szentesről—Budapestre. Indul 5 óra 36 perc reggel, 11 óra 2 perckor d. e.

Szolnokról—Szentesre. Indul 3 óra 47 perc reggel, 11 óra 11 perc d. e.

Szentesre érkezik 8 óra 16 p.erc d. e 3 óra 47 perc d. u.

Gőzhajózási menetrend.

Mindszentről Szolokra vasárnap és szerdán d. e. 8 óra előtt nem.

Szentesről Mindszentre kedden és szombatón 11 óra előtt nem.

Felelős szerkesztők:

KELLER LAJOS és SZOBOTKA GUSZTÁV

Kiadótulajdonos:

AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.